

Møde i Nationalparkrådet 26. februar 2014	
Endeligt referat udsendt 18.03.14	
Mødetid:	Onsdag den 26. februar 2014 kl. 17:00 – 20:30.
Mødested:	Marbækgaard, Marbækgårdsvej 1, 6710 Esbjerg
Deltagere:	Medlemmer af Nationalparkrådet for Nationalpark Vadehavet, Sekretariatsleder Thomas Holst Christensen, konsulent John Frikke, konsulent Søren Christensen, studerende Niklas Bangsbro og sekretær Alette Houman Dyhrfjeld
Mødeleder:	Mette Guldborg, Formand for Nationalparkrådet
Referent:	Alette Houman Dyhrfjeld

Mødeliste:

Danmarks Fiskeriforening	Oluf Stenrøjl	
Dansk Botanisk Forening	Søren Vinding	
Destination Sydvestjylland	Poul Therkelsen	Ikke til stede
DMU	Karsten Laursen	Afbud
Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste	Søren Malle	Afbud
GEUS	Jens Morten Hansen	Ikke til stede
LAG	Hans Marten Smidt	
LAG Fiskeri	Preben Friis-Hauge	Afbud
Lokalarkiverne	Birgitte Thomsen	
Marsken omkring Sneum Å	Randi Kragh Hansen	
Museerne i Vadehavsområdet	Mette Guldborg	
Region Syddanmark	Susanne Linnet	
Det Rådgivende Udvalg for Tøndermarsken	Bo Jessen	
Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet	Erling Krog	Ikke til stede
Sydvestjysk Udviklingsforum	Winnie Abildgaard	
Vadehavets Bådklubber	Svend Tougaard	
Vadehavets Formidlerforum	Klaus Melbye	Ikke til stede
Vadehavskunsterne	Else-Pia Martinsen Erz	Afbud
Skallingen, Ho og Oksbøl	Anne Marie Slaikjær	
Varde Ådal	Ole Andresen	
Marbækområdet	Claus Løth	
Fanø	Ole Mouritzen	
	Karen Boel Madsen	
Ribemarsken	Kent Rygaard	
	Jens Lorenzen	Afbud
Mandø	Claus Christensen	
Rømø	Jan Gravesen	Afbud
	Søren Laursen	Afbud
Tøndermarsken	Bodil Marie Arbjerg Lundby	
	Peter Sönnichsen	

Dagsorden pkt.:	1. Velkomst og godkendelse af dagsorden
Referat:	Mette Guldberg bød velkommen til årets første møde og dagsordenen blev godkendt. Mette orienterede om afbud og fraværende.
Dagsorden pkt.:	2. Meddelelser – orienteringspunkt
Referat:	<p>Meddelelser fra formanden, Rådet og sekretariatet:</p> <ul style="list-style-type: none">○ Nyt fra formanden: Mette havde intet nyt.○ Nyt fra Sekretariatet, herunder status for projekter: Der blev henvist til de fremsendte projektstatus og der var herefter mulighed for at stille spørgsmål til de enkelte projekter. <p>Mette Guldberg forklarede, at når der i forbindelse med formidlingsprojekter var omtalt specifikke institutioner som ansvarlige tovholdere i projektbeskrivelserne, så var det som led i det overordnede samarbejde mellem Vadehavets Formidlerforum og nationalparken.</p> <p>Søren Vinding spurgte til projekt Ensianblåfugl, om der ikke skulle en forvaltningsplan til, for at sikre områderne for Ensianblåfuglen? John Frikke bekræftede, at det vil være en naturlig opfølgning som led i en anden fase af projektet (Red.: Pt afventer vi en række anbefalinger i den PhD afhandling, som projektet indgår i).</p> <p>Søren Vinding kommenterede på vadehavsfestivaler og gjorde opmærksom på, at man skulle passe på ikke at arrangere for mange af disse.</p> <p>Søren Vinding efterlyste mere konkrete tiltag i forbindelse med forskning. Thomas Holst orienterede om, at der er nedsat et forskningsudvalg for nationalparken, og man forventer at lave et årligt tilbagevendende forskningsseminar, i lighed med forskningsseminaret i 2013. Med forskningsudvalget har nationalparken et fagligt ophæng, som Bestyrelsen kan benytte sig af.</p>

Der blev henvist til et projekt i Vrøgum Kær, i Naturpark Vesterhavet, som man kan lade sig inspirere af. John Frikke supplerede kort med idéer til mulige projekter.

- Nyt fra Wadden Sea Forum v. Karen Boel Madsen: Karen havde ikke noget nyt, hun havde dog deltaget i Ministerkonferencen i Tønder i starten af februar, som hun bad sekretariatet referere fra.

Thomas Holst orienterede om, at der i forbindelse med Ministerkonferencen ikke havde været en dansk miljøminister til stede, men en ledende embedsmand fra departementet i Miljøministeriet. Der var forud for konferencen møde i den Trilaterale Vadehavsbestyrelse, hvor man færdiggjorde Tønderdeklarationen. Det, der blev lagt vægt på fra dansk side, var, at man havde indsendt en ansøgning om optagelse på verdensarvlisten. IUCN havde besøgt Danmark i august 2013 og havde stillet supplerende spørgsmål til Danmarks ansøgning – blandt andet i forhold til afgrænsningen af strandene, hvor der må køre biler. På baggrund af denne henvendelse, havde man valgt at tage stranden på Rømø ud af ansøgningen. Herudover var der stillet spørgsmål til myndighedsbeføjelser, luftledninger m.v. Naturstyrelsen har, på baggrund af kommentarer fra blandt andet nationalparken, svaret IUCN. Det afgøres i juni 2014, om Nationalpark Vadehavet bliver udnævnt til verdensarv.

- Nyt fra Partnerudvalget v. Hans Marten Smidt: Hans Marten refererede til Søren Christensens projektbeskrivelse og kunne fortælle, at der p.t. er 81 partnere. Partnerudvalget har nogle gode diskussioner og hver enkelt ansøgning bliver drøftet. Der er givet afslag på ansøgninger, hvilket synliggør, at man tager kritisk stilling til hver enkelt ansøger.
- Nyt fra Græsningsudvalget v. Ole Andresen: Ole Andresen orienterede om, at græsningsudvalget netop havde haft møde, hvor de havde talt om hvad de ville, og hvordan det kunne realiseres. Græsningsudvalget arbejder for at finde interessenter der ønsker at deltage i græsningslaug. Man er i færd med at ansætte en konsulent, Christian Andersen, som skal finde muligheder og interessenter i området. Christian Andersen forventes ansat i en tidsbegrænset periode på 100 timer i første omgang. Det nordlige Rømø, Sdr. Farup Enge, Ribemarsken og et område Nord for Varde Å er mulige områder. Der kan være tale om græsningsprojekter med mange ejere samt om at afklare interessen for at gennemføre

	<p>projekter som omfatter jordfordeling. Herudover vil der blive startet en konkret indsats omkring Sneum Digesø.</p> <p>Randi K Hansen spurgte til Digesøen, hvad man ønsker at gøre der. John Frikke forklarede, at det er et muligt græsningsprojekt, hvor man vil afdække om der mulighed for at udvide de nuværende 56 ha til et større areal gennem opkøb og evt. jordfordeling. Der skal bygges på frivillighed og man er ved at lave forundersøgelser for at afklare lodsejernes interesse for at medvirke.</p> <p>Søren Vinding fortalte, at der på Fanø er dannelse af nyt land mod vest, det vil være fint at få undersøgt, om det kan afgræsses. Ejeren er Fanø Kommune, hvorfor det er oplagt at tage fat i. John Frikke kunne fortælle, at Fanø Kommune har vist interesse for at samarbejde med nationalparken. Kommunen er ved at identificere mulige områder.</p> <ul style="list-style-type: none">o Budget 2014 blev kort gennemgået. Budgetrammen er 12,5 millioner. Dette skyldes, at man udover den årlige bevilling fra Finansloven på 7,5 millioner kr har overført uforbrugte midler fra 2012 og 2013.
Dagsordenen pkt.:	3. Rådets sammensætning
Referat:	<p>Rådet har nu eksisteret i snart 3 år, og der var på mødet i november stor tilfredshed med den arbejdsform, som Rådet har fundet frem til. Bestyrelsen havde bedt Rådet om at se på sammensætningen, herunder om der er yderligere organisationer eller personer, som kan inddrages i Rådets arbejde og om der i den nuværende kreds af Rådsmedlemmer fortsat er interesse for arbejdet.</p> <p>Den nuværende valgperiode for bestyrelsen udløber i februar 2015, og det er besluttet at lade formandsperioden fortsætte frem til dette tidspunkt, således at Miljøministeren udpeger ny formand og vurderer sammensætningen af bestyrelsen på samme tid. Når den nye bestyrelse er på plads, vil den bl.a. skulle behandle sammensætningen af Rådet.</p> <p>Der var enighed i Rådet om, at lokalrepræsentation var en styrke. Rådet er bredt funderet, både i forhold til interesser og geografisk repræsentation – og generelt talte medlemmerne for, at Rådet skulle fortsætte i dets nuværende form, da alle grene var repræsenteret enten i Bestyrelse eller Råd. Dog kunne man måske fokusere mere på erhverv. Sydvestjyske Smagsoplevelser har dog fokus på dette, men andre erhverv kan også med fordel inddrages. Thomas Holst kunne til dette</p>

	<p>bemærke, at både Fødevarerstrategien og Nationalparkmagasinet er produceret i samarbejde mellem Nationalpark Vadehavet og Sydvestjyske Smagsoplevelser/Sydvestjysk Udviklingsforum.</p> <p>Randi K Hansen foreslog, at man fra Rådets side peger på en mulig kommende formand for Bestyrelsen. Rådet drøftede muligheden af dette og kom frem til, at der ved næste møde peges på de kvalifikationer man ønsker hos den kommende formand.</p> <p>Mette Guldberg konkluderede, at det er godt med mange lokalrepræsentanter, og at møderne fungerer godt. Rådet anbefalede, at man viderefører den nuværende form, og at man ved årets udgang laver en skriftlig status.</p> <p>Sekretariatet kontakter de organisationer der ikke har været til stede ved de fleste af Rådets møder, herunder Forsvaret og GEUS, for at høre, om de fortsat ønsker at deltage i møderne.</p>
Dagsorden pkt.:	4. Lokale netværk – lokale arrangementer
Referat:	<p>Drøftelse af hvordan der kan skabes større lokal forankring igennem netværk af lokalsamfund. Der er i budget 2014 afsat 75.000 kr. til oprettelse af netværk af lokalsamfund og afholdelse af ekskursioner, indsatsen er ikke nærmere specificeret, og Bestyrelsen ønsker forslag fra Rådet.</p> <p>Mette Guldberg bad Rådet drøfte hvilke netværk man skal aktivere og hvilke konkrete arrangementer man ønsker at støtte.</p> <p>Rådet havde en længere drøftelse af mulighederne. Et gennemgående emne var lokalarrangementer, gerne i forbindelse med projekter, men også oplysende møder blev nævnt, eventuelt med deltagelse af/foredrag fra sekretariatets side, for at undgå myter og negativ omtale.</p> <p>Herudover blev muligheden for at få merchandise og materiale med ud til lokalarrangementer nævnt. Søren Christensen opfordrede medlemmerne til at kontakte sekretariatet, som gerne stiller materiale til rådighed, herunder også flag.</p> <p>Det blev nævnt under drøftelserne, at en særlig udfordring for området (og landdistrikter i det hele taget) er, at det er vanskeligt at få nye beboere til området, fordi de ikke kan opnå realkreditlån til boliger. Der blev dog ikke peget på et særligt tiltag, som nationalparken kan bidrage med, som kan afhjælpe dette problem.</p>

	<p>Oplæg:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ture for beboere for at øge kendskabet til nationalparken udenfor lokalområdet• Foldere om enkeltområder• Arrangementer med foredrag• Flag og andet merchandise• Gøre noget sammen (nedsætte laug) <p>Det blev besluttet at anbefale, at man skal kunne søge sekretariatet om mindre tilskud til lokalarrangementer, uden at skulle lave en større ansøgning. Herudover kan man altid søge småprojekt-puljen om tilskud. De enkelte Rådsmedlemmer opfordres til at drøfte forslag og idéer med deres bagland.</p>
Dagsorden pkt.:	5. Forslag til aktiviteter ved indvielsen af verdensarven/Tall Ships Races
Referat:	<p>Mulighed for deltagelse fra Rådsmedlemmernes side, herunder lokale events med nedlægning af verdensarvsflise.</p> <p>Mette fortalte, at der er lagt billet ind på et areal ved Blue Water, og at der vil være et arrangement med nedlægning af fliser.</p> <p>Anne Marie Slaikjær kunne orientere om, at der er stor lokal interesse for at bidrage i forbindelse med de lokale events efter Tall Ships Races.</p> <p>Thomas Holst havde forud for Rådsmødet deltaget i et møde mellem Naturstyrelsen og de 4 Vadehavskommuner, hvor der var fokus på at samle alle om et fælles arrangement.</p> <p>Der bliver sejlet 5 fliser til Danmark. En flise til hver Kommune og en til Nationalpark Vadehavet. De enkelte kommuner er ved at beslutte hvor fliserne skal nedlægges. Fliserne kan muligvis blive forsynet med en QR-kode med fotos fra hele området (Holland, Danmark og Tyskland).</p> <p>Rådet var enige om, at der skulle være fokus på fejring af verdensarven – nationalparken er et stykke natur i verdensklasse og dette vil udnævnelsen til verdensarv understøtte.</p> <p>Nationalparken arbejder på at færdiggøre en kontrakt med Tall Ships Races, der arbejdes blandt andet på detaljer om placering og markedsføring.</p>

Dagsorden pkt.:	6. Forslag til Nationalparkdagen
Referat:	<p>Nationalparken er i samarbejde med Vadehavets Formidlerforum i færd med at planlægge nationalparkdagen den 24. og 25. maj. Der var ved mødet lejlighed til at Rådet kunne komme med forslag til aktiviteter, herunder synliggørelse af Rådets arbejde.</p> <p>Thomas Holst orienterede om, at man ud over Marbækdagen taler om en foto-marathon på selve dagen, med et websted hvor man kan uploade fotos.</p> <p>Rådet drøftede hvordan man kunne inddrage foreninger og hvordan man kunne øge kendskab til nationalparken i forbindelse med arrangementet.</p> <p>Der kom ingen konkrete forslag, men Rådets medlemmer blev opfordret til at indsende forslag til sekretariatet.</p>
Dagsorden pkt.:	7. Forslag til udflugt 2014
Referat:	<p>Man har hidtil været på de 3 beboede øer i den danske del af Vadehavet. På årets udflugt, der er planlagt til den 14. juni, vil det derfor være oplagt, at besøge områder på fastlandet, eventuelt Tøndermarsken.</p> <p>Anne Marie Slaikjær foreslog, at man tager til Marbæk, Naturpark Vesterhavet, Filsø eller Langli – sidstnævnte blev dog foreslået som udflugtsmål i 2015, da man ikke kan komme til Langli i juni.</p> <p>Repræsentanterne fra Tønderområdet blev bedt om at komme med et oplæg til udflugtsmål til sekretariatet, som omfatter natur, kultur, erhverv m.v. Sekretariatet vil tage opfølgende kontakt til medlemmer af Rådet fra Tøndermarsken for at drøfte mulighederne.</p>
Dagsorden pkt.:	8. Årsrapport 2013
Referat:	<p>Sekretariatet præsenterede disposition for Årsrapport 2013.</p> <p>Thomas Holst fortalte, at man tager udgangspunkt i de udsendte projektstatus, for at synliggøre hvad man har fået ud af nationalparken.</p> <p>Årsrapporten offentliggøres på nettet, men den bliver ikke trykt.</p>
Dagsorden pkt.:	9. Rigsrevisionens beretning

Referat:	<p>Statsrevisorerne/Rigsrevisionen havde den 19. december 2013 afgivet beretning om de danske nationalparker. Indholdet i beretningen blev fremlagt og drøftet på mødet.</p> <p>Thomas Holst orienterede om Rigsrevisionens besøg og deres beretning, som har baggrund i et internationalt samarbejde, hvor man ser på nationalparker i flere lande. I Danmark havde Rigsrevisionen specifikt set på, hvordan nationalparkerne bidrager til naturindsatsen.</p> <p>I forbindelse med udarbejdelsen af rapporten fra Rigsrevisionen har nationalparkerne haft mulighed for at kommentere et udkast til rapport. Efter ønske fra Søren Vinding bliver sekretariatets kommentarer fra denne fase sendt til Rådets medlemmer.</p> <p>Miljøministeren skal afgive svar til Statsrevisorerne senest den 10.marts. Når svaret er offentliggjort vil Sekretariatet sende det til Bestyrelse og Råd.</p>
Dagsorden pkt.:	10. Eventuelt
Referat:	<p>Anne Marie Slaikjær kunne fortælle, at forsvarets øvelse i Ho-området havde været virkelig voldsom.</p> <p>Peter Sönnichsen påpegede, at der er et finansieringsproblem i området, kreditforeningerne ønsker ikke at give lån til boliger i området. Thomas Holst sagde hertil, at nationalparken forhåbentlig kan give folk en begrundelse for at flytte til området og dermed være med til at vende udviklingen.</p> <p>Ole Andresen fortalte, at man har haft møder hos Jette Beck (Bestyrelsesmedlem), hvor man havde drøftet afsætning og produktion af lokale fødevarer. De hedder Matrix-møder og har resulteret i at 4-5 producenter er gået sammen i en forening med fokus på afsætning.</p> <p>Hans Marten Smidt fortalte om vandløbsrådet, som nedsættes 2. marts, og han opfordrede til, at Rådet stiller med en kandidat. Dette var dog problematisk idet Rådet er sammensat af mange forskellige interesser, og det vil være meget vanskeligt for en fælles repræsentant at dække dem alle. Ydermere er Rådets funktion at rådgive Bestyrelsen.</p> <p>Svend Tougaard opfordrede til, at Rådsmedlemmerne læser Nationalparkmagasinet og kommer med forslag til artikler i kommende udgaver. Magasinet ligger snart hos alle partnere. Flere eksemplarer kan fås ved at rette henvendelse til Alette Houman (sekretariatet).</p>

